

Rottehandlingsplan

Plan for forebyggelse og bekæmpelse af rotter

2020

Horsens Kommune

Indhold

Rottehandlingsplan 2020

Indledning	2
Kommunens handlingsplan	3
Forudsætninger for forebyggelse og bekæmpelse af rotter	4
Den kommunale rottebekæmpelse	5
Den private rottebekæmpelse	9

Aktivitetsplan 2020/21

Vision og mål for rottebekæmpelsen i kommunen	11
Fokusområder for forebyggelse og bekæmpelse af rotter	12
Status i udviklingen af rotteanmeldelser i Horsens Kommune.....	16
Ressourcer til den kommunale rottebekæmpelse	18
Initiativer i 2020/21	19

Fakta

- Rotter kan komme igennem åbninger og sprækker på over 2 cm
- Rotter kan gennemgnavne alt materiale som er blødere end jern
- Rotter kan løfte en vægt på op til ca. 1,2 kg, derfor bør afløbsriste altid være fastgjorte
- Rotter graver typisk ned til en dybde på ca. 60 cm
- Rotter hopper ca. 75 cm op lodret
- Rotter er gode til at klatre op af ru vægge, træer, faldstammer etc.
- Rotter skal bruge skjulesteder, mad og vand for at slå sig ned
- Vi, mennesker, er gode til at opfylde rottens livskrav
- Hønehold tiltrækker oftest rotter
- Fuglefodring kan tiltrække rotter

Indledning

I henhold til miljøbeskyttelsesloven¹ og rottebekendtgørelsen² har Horsens Kommune det fulde ansvar for rottebekæmpelsen og er forpligtiget til at foretage en effektiv rottebekæmpelse³. Udtrykket "bekæmpelse" skal forstås i bred forstand således, at også den forebyggende indsats inkluderes og bringes i anvendelse, hvor det er relevant.

Horsens Kommune er landets 12. største kommune med næsten 91.000 indbyggere og et areal på ca. 520 km². Kommunen er en af landets største vækstkommuner med en stigende befolkningstilvækst, hvilket i sig selv giver en række udfordringer i forhold til at forebygge og bekæmpe rotter.

Det vigtigste mål for den moderne rottebekæmpelse er at forebygge, at rottebestande opstår, sådan at deres tilstedeværelse ikke giver anledning til uhygiejniske og sundhedsmæssige problemer samt økonomiske tab for borgere⁴ og samfundet.

Enhver, der konstaterer rotteforekomst, skal straks anmelde dette til kommunen. Anmeldelse af rotteforekomst skal som udgangspunkt ske ved anvendelse af den digitale selvbetjeningsløsning, som kommunen stiller til rådighed (digital selvbetjening).

I Horsens Kommune anmeldes ca. 2.500 rotteforekomster årligt. Udgiftsniveauet alene i Horsens Kommune til udbedring af rotteskader i villaer og etageejendomme vurderes årligt at andrage mindst 15.000.000 kr. Miljøstyrelsen vurderer, at skader inklusive følgeskader kan udgøre flere hundrede millioner kr. årligt på landsplan.

Hvis der skal opnås mærkbare og varige resultater på rotteområdet, er det fortsat vigtigt at holde sig for øje, at *forebyggelse og bekæmpelse af rotter er en målrettet og vedvarende indsats*, hvor der opretholdes et højt modtryk på rotterne ved at fortsætte og udbygge fokuseret forebyggelse og bekæmpelse af rotteforekomst. Det gælder såvel på det administrative som på det praktiske plan.

Rottehandlingsplanen er vedtaget i Horsens Byråd, den 15. juni 2020.

Afdelingen for Natur og Miljø
Horsens Kommune

---

¹ Miljøbeskyttelsesloven: Lovbekendtgørelse nr. 681 af 2. juli 2019 om miljøbeskyttelse

² Rottebekendtgørelsen: Bekendtgørelse nr. 1686 af 18. december 2018 om forebyggelse og bekæmpelse af rotter

³ Handling, der har til formål at udrydde rotter eller opnå et efter sagkyndigt skøn tilstrækkeligt lavt niveau i rottebestanden.

⁴ Udtrykket borgere skal i denne handlingsplan generelt forstås bredt og omfatter borgere, virksomheder m.fl.

Kommunens handlingsplan

I henhold til lovgivningen skal kommunen som minimum revidere handlingsplanen for den kommunale rottebekæmpelse hvert tredje år.

Den første rottehandlingsplan blev udarbejdet i 2013 og der er siden løbende foretaget mindre lovgivningsbestemte og behovsmæssige revideringer. I "Rottehandlingsplan 2013" var der opstillet ret ambitiøse og omfattende indsatsområder, som i det væsentlige er blevet opfyldt.

Udarbejdelsen af en ny gennemarbejdet "Rottehandlingsplan 2020" har afventet ny lovgivning på området og tager udgangspunkt i den reviderede vejledning fra Miljøstyrelsen om forebyggelse og bekæmpelse af rotter, som udkom 2019⁵.

Rottehandlingsplanen giver en generel beskrivelse af den kommunale rottebekæmpelse. Handlingsplanen er tiltænkt at være et fleksibelt og brugbart værktøj i det daglige arbejde med at forebygge og bekæmpe rotterne.

Handlingsplanen er samtidig udtryk for, at den kommunale rottebekæmpelse er en vedvarende proces, og at mål og ambitioner - som alle øvrige parametre i handlingsplanen - løbende kan justeres. Endelig er formålet med handlingsplanen at synliggøre den kommunale rottebekæmpelse.

Handleplanen beskriver, hvilke fokusområder, som har øget bevågenhed. For at understøtte handlingsplanen har Horsens Kommune tre primære fokusområder, som er centrale for den årlige planlægning af forskellige forebyggelses- og bekæmpelsesinitiativer.

De tre fokusområder er:

- Effektiv rottebekæmpelse og god service
- Målrettet kommunikation og information
- Forebyggelse og øget anvendelse af alternative bekæmpelsesmetoder

I Horsens Kommune foretages en årlig evaluering af de planlagte og gennemførte initiativer med henblik på at styrke engagementet og sikre implementering af ny viden og ny lovgivning. På baggrund heraf vil der blive udarbejdet en aktivitetsplan, som vil indeholde en evaluering af de planlagte og gennemførte initiativer for det forgangne år samt indeholde en beskrivelse af initiativer for det kommende år.

---

⁵ Miljøstyrelsen, "Vejledning om forebyggelse og bekæmpelse af rotter 2019", 2019

Forudsætninger for forebyggelse og bekæmpelse af rotter

Det vigtigste mål for den moderne rottebekæmpelse er at forebygge, at rottebestande opstår, sådan at deres tilstedeværelse ikke giver anledning til uhygiejniske forhold, sundhedsmæssige problemer eller andre gener for borgerne.

Det er primært for at reducere de sundhedsmæssige risici, der kan opstå, når mennesker kommer i kontakt med rotter, at rotterne skal bekæmpes, når de færdes uden for kloakkerne. Dette indebærer, at rotterne skal udryddes helt eller at der skal opnås et, efter sagkyndigt skøn, tilstrækkeligt lavt niveau i rottebestanden.

Når det drejer sig om forebyggelse og bekæmpelse af rotter er et tæt samarbejde og en god konstruktiv dialog mellem borgerne og den kommunale rottebekæmpelse en forudsætning for en effektiv indsats.

Vi er hver især forpligtet til:

- 🐭 At anmelde rotter til kommunen straks man konstaterer tilhold af rotter
- 🐭 At renholde og rottesikre vores ejendom således, at rotters levemuligheder begrænses mest muligt
- 🐭 At sikre at egne kloakledninger og kloakbrønde er intakte
- 🐭 At efterkomme eventuelle krav fra Horsens Kommune vedrørende tiltag, som skal afhjælpe rotteproblemet

Forebyggelsen af rotter kan imidlertid ikke gøre det alene, idet der erfaringsmæssigt altid vil opstå situationer, hvor bekæmpelse af rotter vil være den eneste mulige løsning her og nu. Hvis man som borger er så uheldig at få rotter, vil Horsens Kommune sikre hurtig og kvalificeret hjælp til at få løst problemet.

Den kommunale rottebekæmpelse

I henhold til lovgivningen skal kommunen foretage en effektiv bekæmpelse af rotter. I Horsens Kommune er der tale om en helhedsorienteret indsats, hvor den praktiske rottebekæmpelse og den administrative myndighed samarbejder om rottebekæmpelsen. Den praktiske rottebekæmpelse udføres af Service & Beredskab, mens de administrative opgaver og fastsættelse af de overordnede retningslinjer for forebyggelse og bekæmpelse varetages og udføres af Natur og Miljø. I forbindelse med gennemførelse af konkrete projekter/tiltag vil andre afdelinger i Teknik og Miljø og evt. andre direktørområder blive inddraget.

Den administrative varetagelse af den kommunale rottebekæmpelse har bl.a. til formål at sikre:

- At kommunens borgere kan anmelde rotteforekomst til kommunen
- At kommunens borgere modtager en effektiv bekæmpelse og forebyggelse af rotter
- At kommunens borgere aktivt deltager i forebyggelse på egen ejendom
- At al bekæmpelse og forebyggelse følger de lovgivningsmæssige bestemmelser

Nedenstående figur 1 viser de arbejdsopgaver, som varetages af administrationen i forbindelse med den kommunale rottebekæmpelse.

Den kommunale rottebekæmpelse Administrative opgaver	Daglige og regelmæssige opgaver	<ul style="list-style-type: none"> • Besigtigelser og håndhævelser • Tværfagligt samarbejde • Status- og driftsmøder med den kommunale praktiske rottebekæmpelse • Tilsyn med kommunal praktiske rottebekæmpelse • Tilsyn med privat rottebekæmpelse, herunder sikringsordninger • Telefonisk support af borgere/virksomheder/bekæmpere i vanskelige sager • Administration af digitalt system og indberetning af data til national database
	Jævnlig opgaver	<ul style="list-style-type: none"> • Rottesikring af skoler, institutioner m.m. • Kommunal rottehandlingsplan og fremdriftssikring • Udarbejde og ajourføre liste over tilsynspligtige ejendomme • Kommunikation og informationsprojekter • Øvrige forebyggende initiativer • Understøtte KL og MST i spørgsmål om effektiv rottebekæmpelse • Pressekontakt

Figur 1 Den kommunale rottebekæmpelse - administrative opgaver

Nedenstående figur 2 viser de arbejdsopgaver, som varetages af den praktiske rottebekæmpelse i forbindelse med den kommunale rottebekæmpelse.

Den kommunale rottebekæmpelse Praktiske opgaver	Daglige og regelmæssige opgaver	<ul style="list-style-type: none"> • At undersøge alle anmeldelser om tilhold af rotter – også i weekenden og helligdage⁶ • At finde årsagen til rottetilholdet • At sætte en effektiv bekæmpelse i gang så hurtigt som muligt indtil problemet er løst • At vejlede borgerne om forebyggelse af rottetilhold • At foretage digital registrering og indberetning i Driftweb⁷.
	Jævnlig opgaver	<ul style="list-style-type: none"> • Bistå administrationen i tilsyn- og håndhævelsessager, når dette er påkrævet • Deltage i netværk om forebyggelse og bekæmpelse af rotter

Figur 2 Den kommunale rottebekæmpelse - praktiske opgaver

⁶ Forpligtelsen i weekend og helligdage omfatter anmeldelser, hvor rotter forekommer indendørs i beboelse, på fødevarer virksomheder (herunder f.eks. restauranter og grillbarer) samt i bygninger på tilsynspligtige erhvervsjendomme, hvor rotters tilstedeværelse udgør en særlig sundhedsmæssig risiko. Tilsynspligtige ejendomme er erhvervsjendomme med dyrehold, produktion af fødevarer og foder til dyr, opbevaring af foderstoffer til dyr eller opbevaring af planteprodukter til fødevarerproduktion.

⁷ Nuværende it-system til brug for digital administration og drift af rotteområdet.

Hvordan bruger kommunen fælder og gift i rottebekæmpelsen?

Rottebekæmpelse er meget mere end blot at udlægge gift og/eller opstille fælder.

Horsens Kommune tilstræber, at den undersøgende og forebyggende indsats udgør en væsentlig del den enkelte rottebekæmpelse. Dette giver bekæmperen mulighed for at målrette bekæmpelsen og træffe de rigtige valg med hensyn til forebyggelse og bekæmpelsesmetode.

Anvendelse af rottegift (antikoagulanter) er et effektivt middel til at bekæmpe rotter, men brugen af antikoagulanter har nogle alvorlige konsekvenser for både selve bekæmpelsen og for miljøet. Alle antikoagulanter er blødningsforstyrrende stoffer, som bevirker, at blodet ikke kan størkne (koagulere), hvilket fører til at rotterne dør af indre blødninger. Resistens overfor en lang række af antikoagulanterne kan give bekæmpelsesmæssigt og vil typisk lede til brug af stærkere antikoagulanter⁸. Brug af stærkere antikoagulanter udgør en risiko for miljøet i form af utilsigtede forgiftninger af andre ikke-målorganismer samt øget risiko for sekundære forgiftninger (hvor f.eks. rovfugle, ugler og rovpattedyr æder forgiftede organismer).

Horsens Kommune vil også anvende en ny type rottegift (Cholecalciferol), der ikke er en antikoagulant. Cholecalciferol er også kendt som vitamin D3 og virker ved en form for vitaminforgiftning, hvilket fører til at rotterne dør. Cholecalciferol vurderes, at være mere human end antikoagulanterne og fra udlandet opleves ikke praktiske problemer med sekundære forgiftninger. Cholecalciferol virker på en helt anden måde end antikoagulanterne og er ikke underlagt de særlige krav, som lovgivningen stiller til brugen af antikoagulanter. Cholecalciferol forventes at være implementeret i bekæmpelsen ultimo 2020.

Horsens Kommune har øget sit fokus på en mere miljøbevidst rottebekæmpelse og en reduceret anvendelse af gift i både den kommunale og private rottebekæmpelse. En miljøbevidst kommunal bekæmpelse skal ikke forstås som, at der ikke vil blive brugt gift i rottebekæmpelsen. Forud for enhver bekæmpelse med gift, uanset om der er tale om anvendelse af antikoagulanter og/eller cholecalciferol, overvejer kommunen om bekæmpelsen kan klares uden rottegift eller om rottegift er den bedste løsning.

Når der anvendes gift, vil der være fokus på et målrettet giftforbrug, hvor:

- 🐭 bekæmperen er meget omhyggelig med at sikre sig, at gift kan eller ikke kan/bør anvendes i hvert enkelt tilfælde
- 🐭 der ikke anvendes mere en den mængde gift, der er nødvendig
- 🐭 det tilstræbes at minimere tiden, hvor gift er tilgængelig i den enkelte bekæmpelse
- 🐭 der indsamles viden om resistens således at anvendelsen af gift kan tilpasses

Når der anvendes fælder, vil der være fokus på en anvendelse, hvor:

- 🐭 rotterne aflives så humant som muligt og på en dyreetisk forsvarlig måde

---

⁸ Ved en bekæmpelse af rotter med antikoagulanter skal der anvendes den antikoagulant med det svageste aktivstof først med mindre, der er konstateret antikoagulant resistens. Antikoagulant resistens er en genetisk ændring i rottens arvemateriale, der medfører, at rotten har fået en modstandskraft over for antikoagulant og ikke længere dør, selvom den æder af giften. Dermed kan rotten ikke længere bekæmpes med den pågældende gift.

- 🐭 indsatsen med fælder kan varieres med fældetype- og antal
- 🐭 der overvejende benyttes fælder på steder, hvor brug af gift vil være uhensigtsmæssig, som f.eks. i beboelse, fødevareindustri, steder hvor mange børn færdes, steder med fritgående husdyr, steder hvor der er stor risiko for at ramme andre ikke-mål organismer med giften samt steder med resistens og f.eks. ædeskyhed overfor den udlagte gift.

Hvordan finansieres den kommunale rottebekæmpelse?

Den kommunale rottebekæmpelse er i princippet en forsikringsordning, der sikrer kommunens borgere mod uforholdsmæssigt store udgifter til bekæmpelse af rotter i tilfælde af rottetilhold.

Som borger skal man således ikke betale ekstra, hvis man en dag får brug for kommunens hjælp til bekæmpelse af rotter på sin ejendom. Dog skal grundejer dække eventuelle udgifter til udbedring af defekte kloaker, skader forårsaget af rotter og diverse forebyggende foranstaltninger på egen ejendom.

Rottebekæmpelsen finansieres via ejendomsskatten, som opkræves som et gebyr svarende til en andel af ejendomsværdien. Der kan ikke meddeles dispensation for betaling af gebyret.

Gebyret skal dække udgifter til:

- 🐭 den praktiske rottebekæmpelse
- 🐭 den administrative rottebekæmpelse / administrative opgaver
- 🐭 gennemførelse af generelle forebyggende tiltag, herunder bl.a. anskaffelse, drift og vedligeholdelse af rottespærre

Den kommunale rottebekæmpelse skal økonomisk hvile i sig selv og et eventuelt over- eller underskud indregnes derfor i rottegebyret de efterfølgende år. Rottebekæmpelse er ikke en statisk økonomi. Antallet af rotteanmeldelser er afhængigt af en lang række velkendte, men også flere uforudsigelige faktorer og det er ikke unormalt, at antallet af anmeldelser varierer fra år til år. Der vil være perioder, hvor en ekstraordinær indsats vil være påkrævet, ligesom der kan være behov for forskellige lokale initiativer. Den gebyrfinansierede rottebekæmpelse giver kommunen mulighed at kunne lave løbende behovsskabte tilpasninger.

Den private rottebekæmpelse

I henhold til lovgivningen er Horsens Kommune forpligtet til at oplyse, hvorvidt privat bekæmpelse er tilladt i kommunen eller ej.

Med privat rottebekæmpelse forstås rottebekæmpelse, som udføres af én af følgende autoriserede personer uden tilknytning til den kommunale rottebekæmpelse:

- 🐭 R1-autoriserede: Som har tilladelse til erhvervsmæssigt forebyggelse og bekæmpelse af rotter. Herunder personer, der har fået ansættelse i en virksomhed, som beskæftiger personer med R1-autorisation, som under en R1-autoriseret persons instruktion arbejder med erhvervsmæssig forebyggelse og bekæmpelse af rotter. Dog skal den pågældende person, senest tre måneder efter ansættelsesforholdets start, ansøge om optagelse på kursus med henblik på at opnå R1-autorisation. R1-autorisation skal være opnået senest halvandet år efter ansættelsesforholdets start. Dokumentation for gyldig R1-autorisation, kursustilmelding og dato for ansættelsesforholdets start skal kunne fremsendes/fremvises Horsens Kommune på forlangende.
- 🐭 R2-autoriserede: Som har tilladelse til at bekæmpe rotter ved brug af visse bekæmpelsesmidler på egen erhvervsejendom. Dokumentation for gyldig R2-autorisation skal kunne fremsendes/fremvises Horsens Kommune på forlangende.

Privat rottebekæmpelse er tilladt i Horsens Kommune. Alle former for privat bekæmpelse vil altid ske uden omkostninger for Horsens Kommune. Der kan ikke gives fritagelse for rottegebyr ved afholdelse af privat bekæmpelse, indgåelse af aftaler om sikringsordninger og/eller R2 bekæmpelse på egen erhvervsejendom.

Alle bekæmpelsesmetoder skal være i overensstemmelse med den til enhver tid gældende lovgivning, Miljøstyrelsens retningslinjer samt den kommunale handlingsplan.

Ved bekæmpelse med rottegift skal den autoriserede person foretage en evaluering af bekæmpelsesforløbet og foretage eventuelle justeringer, hvis bekæmpelsen ikke er afsluttet inden for 35 dage. Evalueringen skal kunne dokumenteres og fremsendes/fremvises Horsens Kommune på forlangende.

Ved forhold, hvor den autoriserede person vurderer, at der er tale om antikoagulant resistens skal Horsens Kommune kontaktes direkte på rotter@horsens.dk.

Bekæmpelse i kloak må kun foretages af R1-autoriserede personer. Tremme- og spaltegulve i stalde opfattes i denne sammenhæng også som kloak⁹.

Horsens Kommune bistår gerne med råd og vejledning for at sikre, at R2-autoriserede personer foretager korrekt rottebekæmpelse med størst muligt miljøhensyn.

---

⁹ Miljøstyrelsen, "Vejledning om vurdering og godkendelse af kemiske bekæmpelsesmidler til rotter og mus", maj 2018

Horsens Kommune fører tilsyn med den private rottebekæmpelse. Ved utilstrækkelig bekæmpelse eller manglende overholdelse af de lovgivningsmæssige og kommunale krav, kan den kommunale rottebekæmpelse overtage bekæmpelsen uden varsel.

Vision og mål for rottebekæmpelsen i kommunen

Vision

Horsens Kommunes vision er, at sikre en kompetent og effektiv forebyggelse og bekæmpelse, således at rotter ikke udgør et problem i Horsens Kommune.

Mål

Målet er:

- 🐭 At sikre en nem og ligetil digital mulighed for anmeldelse af rotteforekomst
- 🐭 At sikre en effektiv og faglig kompetent rottebekæmpelse
- 🐭 At skabe større opmærksomhed om den fælles opgave det er at forebygge rotteforekomst
- 🐭 At borgere Horsens Kommune føler sig trygge og "i gode hænder" i mødet med en kvalificeret rottebekæmpelse
- 🐭 At yde en effektiv målrettet information og dialog med borgere og virksomheder for at sikre en effektiv forebyggelse og bekæmpelse af rotter
- 🐭 At gennemføre en rottebekæmpelse som udviser ansvar for minimering af miljømæssige uønskede effekter som følge af giftanvendelse
- 🐭 At fokusere på innovation/udvikling i forebyggelse og bekæmpelse af rotter

Servicemål

Med nedenstående servicemål vil Horsens Kommune sikre borgerne en kompetent og effektiv rottebekæmpelse.

Horsens Kommune vil:

- 🐭 Reagere hurtigt på en anmeldelse om rotter
  - for anmeldelse af rotter indendørs i beboelser, institutioner og på fødevarevirksomheder vil den kommunale rottebekæmpelse undersøge anmeldelsen og iværksætte bekæmpelse samme dag eller senest næste dag
  - for øvrige anmeldelser af rotter tilstræbes den kommunale rottebekæmpelse at være igangsat senest 2 dage¹⁰ efter anmeldelsen
- 🐭 lade rottebekæmpelsen udføres af fagligt kompetente rottebekæmpere
- 🐭 sikre, at rottebekæmperen forsøger at finde årsagerne til rotteforekomsten
- 🐭 sikre, at borgeren er velinformeret om bekæmpelsesforløbet og føler sig i "trygge hænder"
- 🐭 sikre, at borgeren bliver vejledt om fremtidige forebyggende tiltag
- 🐭 sikre, at der i hvert enkelt tilfælde overvejes alternative bekæmpelsesmetoder end giftbekæmpelse
- 🐭 sikre, at der følges op på en anmeldelse med maksimum 7 dages mellemrum på den enkelte bekæmpelse, indtil problemet er løst.
- 🐭 sikre, at der sker den nødvendige håndhævelse (f.eks. påbud og udøvelse af selvhjælpshandlinger)

---

¹⁰ I henhold til lovgivningen skal kommunen senest otte dage efter at have modtaget anmeldelse om forekomst af rotter undersøge anmeldelsen og iværksætte bekæmpelse. Servicemålet 2 dage er udtrykt som en medianværdi.

Fokusområder for forebyggelse og bekæmpelse af rotter

Herunder ses en kort beskrivelse af fokusområderne, som er som centrale for kommunens forebyggelses- og bekæmpelsesinitiativer.

De tre fokusområder er:

- Effektiv rottebekæmpelse og god service
- Målrettet kommunikation og information
- Forebyggelse og øget anvendelse af alternative bekæmpelsesmetoder

Inden for hvert af fokusområderne vil der i det årlige tillæg til handleplanen blive beskrevet de konkrete planlagte indsatser, som skal understøtte den kommunale rottebekæmpelse og styrke den gode praksis i den administrative og praktiske udøvelse af kommunal rottebekæmpelse.

Fokusområde 1: Effektiv rottebekæmpelse og god service

Indsats-område	Formål med indsatsen	Fokuspunkter
Den administrative rottebekæmpelse (myndighed)	Den kommunale administration skal sikre: <ul style="list-style-type: none"> ▪ At kommunens borgere modtager en effektiv bekæmpelse og vejledning om forebyggelse af rotter ▪ At kommunens borgere aktivt deltager i forebyggelse på egen ejendom ▪ At al forebyggelse og bekæmpelse følger de lovgivningsmæssige retningslinjer	<ul style="list-style-type: none"> ▪ At myndigheden forvalter myndighedsområdet med fleksibilitet, synlig ordentlighed og sikrer, at der bliver udført god bekæmpelses- og administrationspraksis i den kommunale rottebekæmpelse ▪ At myndigheden arbejder helhedsorienteret med henblik på at drøfte og løse eventuelle rotteproblemer overalt i kommunen, især med fokus på områder/ejendomme med gentagne anmeldelser ▪ At myndigheden samarbejder med Samn Forsyning Aps med henblik på sikring af intakte kloakker og forebyggelse af potentielle rotteproblemer i forbindelse med defekte kloakledninger, brønde m.m. ▪ At myndigheden på kvalificeret vis kan bistå den praktiske bekæmpelse og borgere med hjælp og vejledning i forhold til anmeldelse, forebyggelse, håndhævelsessager m.m. ▪ At myndigheden sikrer, at der sker den nødvendige håndhævelse (f.eks. påbud og udøvelse af selvhjælpshandlinger) og besigtigelser i samarbejde med den praktiske rottebekæmpelse ▪ At myndigheden omsætter ny viden til praksis, herunder ligger også en forpligtelse til at skubbe til rammerne med en udpræget konstruktiv, løsningsorienteret tilgang ▪ At myndigheden bidrager til og er på forkant med digitale løsninger

Den praktiske rottebekæmpelse	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Den praktiske rottebekæmpelse skal give en serviceorienteret betjening af borgerne og sikre, at borgerne føler sig velinformede om bekæmpelsesforløbet samt oplever, at der tages hånd om problemet på en kompetent og effektiv måde ▪ Den praktiske rottebekæmpelse skal give borgerne vejledning om forebyggelse af rotteforekomst 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ At den enkelte rottebekæmper er velkvalificeret og opdateret på ny viden, bekæmpelse og lovgivning for dermed at opnå en mere effektiv forebyggelses- og bekæmpelsesindsats ▪ At der i den daglige bekæmpelse er afsat de nødvendige ressourcer, således at rottebekæmperen har den nødvendige tid til den enkelte bekæmpelse, herunder at der ved 1. gangsbesøget sker en omhyggelig og tilbundsgående undersøgelse ▪ At den praktiske bekæmpelse af rotter sker ud fra et miljøbevidst udgangspunkt
--------------------------------------	---	---

Fokusområde 2: Målrettet kommunikation og information

Indsatsområde	Formål med indsatsen	Fokuspunkter
Dialog med og vejledning af kommunens borgere om forebyggelse og bekæmpelse af rotter	<ul style="list-style-type: none"> ▪ At borgernes aktive deltagelse er en del af en effektiv forebyggelse og bekæmpelse af rotter ▪ At opnå en øget succes med rottebekæmpelse på den enkelte ejendom ▪ At opnå positiv dialog med borgerne 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ At borgere bliver mødt af den kommunale rottebekæmpelse i en positiv dialog omkring nødvendige forebyggende tiltag i forhold til rotter ▪ At den mundtlige vejledning følges op med informative pjecer ▪ At borgerne kan finde den nødvendige information om forebyggelse og bekæmpelse af rotter på kommunens hjemmeside ▪ At gennemføre målrettede informative aktiviteter i lokale medier samt Facebook/LinkedIn.

Fokusområde 3: Forebyggelse og øget anvendelse af alternative bekæmpelsesmetoder

Indsats-område	Formål med indsatsen	Fokuspunkter
Særlige forebyggende foranstaltninger	<ul style="list-style-type: none"> ▪ At opretholde og udbygge samarbejdet med Samn Forsyning Aps til forebyggelse af ekstraordinære store rotteforekomster som følge af reovering eller opgravning af kloakledninger, brønde m.m. ▪ At forebygge rotteforekomst på kommunale institutioner 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ At vurdere behovet for kloakrottebekæmpelse forud for f.eks. kloakopgravninger og kloakreoveringer i et tæt samarbejde med Samn Forsyning Aps ▪ At der sikres korrekt sløjfning/afpropning af kloakledninger, som tages ud af brug. ▪ At der foretages forebyggelse og sikring af kommunale institutioner og offentlige arealer m.m.
Alternative bekæmpelsesmetoder	<ul style="list-style-type: none"> ▪ At finde egnede alternativer til visse former for forebyggelse og bekæmpelse ▪ At mindske den miljømæssige belastning ved brugen af antikoagulanter ▪ At fastholde en stærk driftsorganisation med samtidig mulighed for innovation/udvikling 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ At samarbejde med virksomheder om miljøvenlig rottebekæmpelse som en del af kommunens ønske om at være Danmarks nye teknologiske laboratorium og legeplads for innovative virksomheder ▪ At afprøve anvendeligheden af nye fælder i den kommunale rottebekæmpelse ▪ At inddrage alternative forebyggelsesmetoder på kommunens offentlige åbne, grønne arealer

Aktivitetsplan

Plan for forebyggelse og bekæmpelse af rotter

2020/21

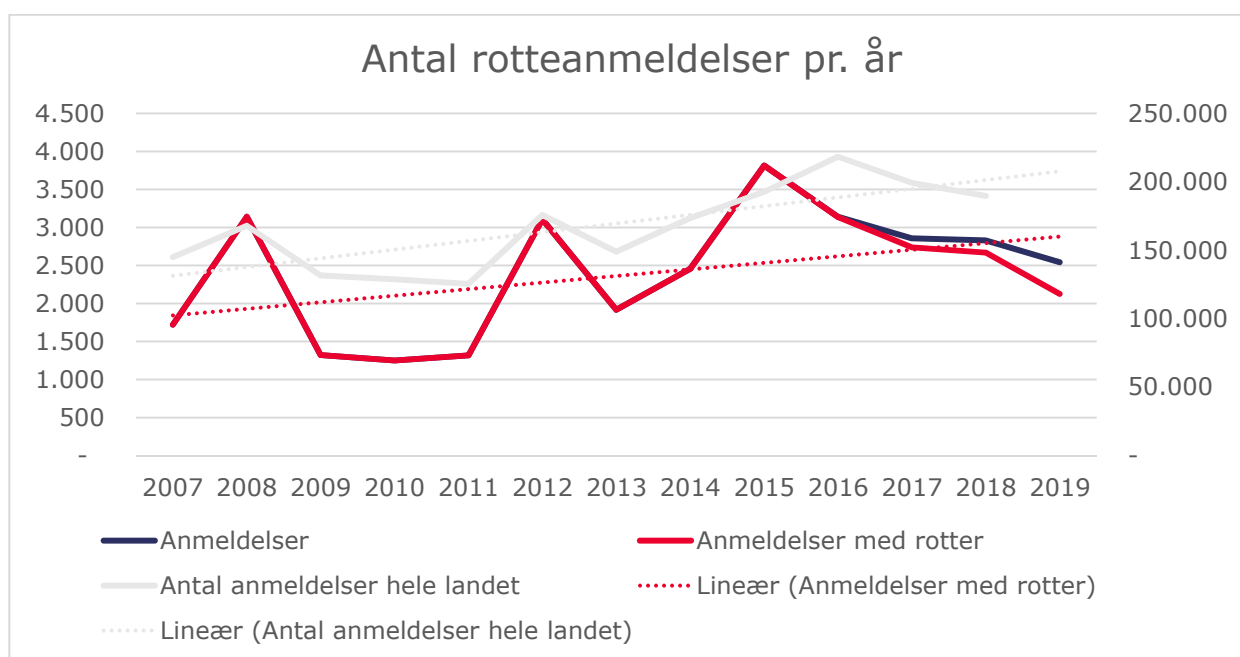
Horsens Kommune

Status i udviklingen af rotteanmeldelser i Horsens Kommune

Antallet af rotteanmeldelser kan variere fra år til år. Det er ikke muligt at angive, hvor mange rotter der er i Danmark, men at de skal tælles i millioner, kan der ikke være tvivl om. Det må dog formodes, at antallet af anmeldelser af rotter delvist afspejler rottebestandens størrelse. I hvert fald er anmeldelserne en god indikator for en vurdering af, hvorvidt rottebestanden er voksende eller faldende. Da der kun sker anmeldelser af rotter, hvis vi ser rotter eller er generet af rotter, kan man ikke sige noget om det samlede antal rotter på baggrund af antallet af anmeldelser alene.

I hele landet har man i de senere år oplevet en stigende tendens i antallet af rotteanmeldelser og Horsens Kommune er ingen undtagelse, se figur 3.

Figur 3 Antal rotteanmeldelser pr. år

Som det ses af figuren, er der over de seneste 10 år sket en stigning i antallet af anmeldelser i Horsens Kommune og tendensen er stigende og svarende til udviklingen på landsplan. Antallet af rotteanmeldelser i 2013 var ca. 2.000 stigende til omkring 3.800 i 2015 for over de seneste år at falde til omkring 2.500 anmeldelser. Horsens Kommune har i de seneste år registreret, hvorvidt der blev konstateret forekomst af rotter på anmeldelserne. Registreringen viser, at der er en stigende tendens til at anmeldelserne sker på baggrund af andre dyr, herunder især mus og mosegrise, der kan være vanskelige for lægmand at skelne fra rotter. Stigningen i 2019 kan formentlig tilskrives at 2019 endte med at blive et af de helt store oldenår, hvor egetræer og bøgtræer bærer særligt meget frugt, hvilket i øvrigt også allerede ses i et stigende antal anmeldelser i primo 2020 i forhold til primo 2019.

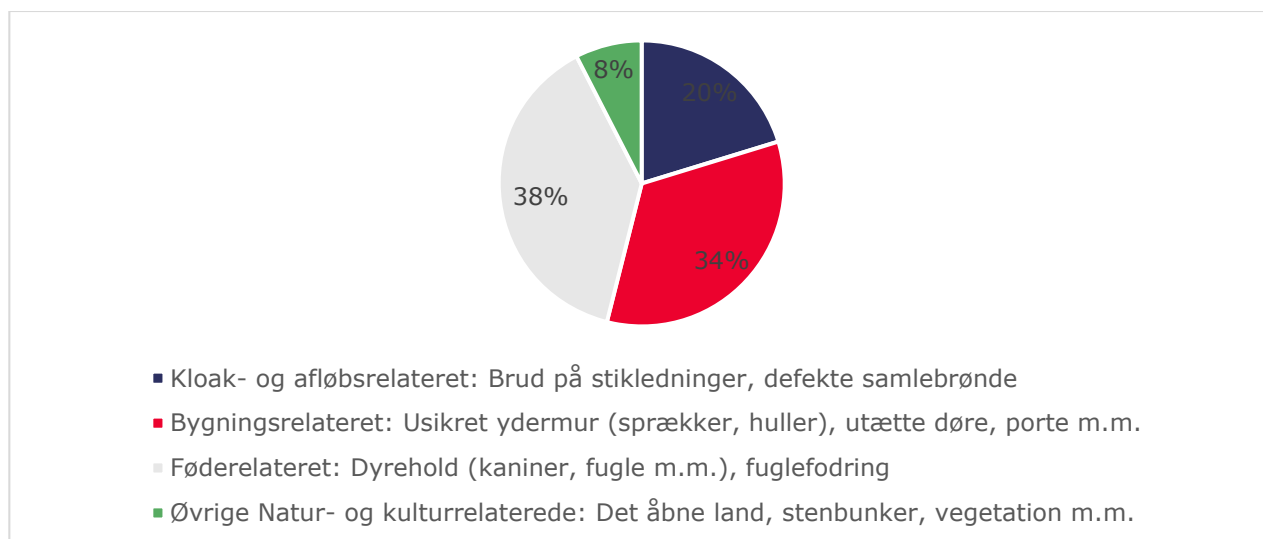
Antallet af rotteanmeldelser har de seneste 4 år været faldende, hvilket kan indikere at kurven er knækket, men da der stadig er en stigende tendens kan dette dog ikke med sikkerhed konkluderes. Der er flere tegn på, at rottebestanden i Danmark er voksende – også på landsplan. Det er ikke muligt entydigt at udpege den eller de

faktorer, der medfører årlige udsving i antallet af anmeldelser, men faktorer som klimaet, specielt milde efterår og vintre, kan have stor effekt på rottebestanden. Derudover er kloakker og private stikledninger ofte i en dårlig stand, hvilket betyder, at rotternes muligheder for at finde redepladser øges.

Forklaringen på de kraftige stigninger kan muligvis findes i gnaverbestandes tendens til at udvise naturlige cykliske bestandssvingninger. Studier synes at vise, at udviklingen i rottebestandes størrelse kan følge cyklusser, hvor der efter en vis årrække med relativt konstant fald i rottebestanden, pludselig sker en eksplosiv vækst, hvorefter bestanden igen er faldende. På denne måde regulerer rottebestanden sig naturligt. Forklaringen på disse cyklusser er dog ikke fundet.

Én ting er dog sikkert – rotter er et voksende problem, der kræver en målrettet og vedvarende indsats, hvor der opretholdes et højt modtryk på rotterne ved at fortsætte og udbygge fokuseret forebyggelse og bekæmpelse af rotteforekomst.

Horsens Kommune ser ikke de mange anmeldelser, som følge af borgernes øgede opmærksomhed¹¹ som et minus, idet opmærksomheden bidrager til at kommunen hurtigere kan igangsætte forebyggelse og bekæmpelse.

Figur 4 Årsager til rotteforekomst

Som det ses af figur 4 om årsager til rotteforekomst så er der en række tiltag, hvor vi kan påvirke rotternes forekomst og som Horsens Kommune og kommunens borgere kan have indflydelse på, f.eks.

- 🐭 Øget information om, hvordan rotteforekomst forebygges
- 🐭 God og effektiv bekæmpelse af eksisterende rottebestande
- 🐭 God og effektiv forebyggelse mod fremtidig rotteforekomst på den enkelte ejendom
- 🐭 Renovering/sikring af kloakkerne

¹¹ YouGov for Videncentret Bolius, "30 % af husejerne har oplevet problemer med rotter i eller omkring boligen inden for de seneste to år", januar 2020.

Der findes ingen opgørelser over de omfattende skader forårsaget af rotter, men fælles for dem alle er følgeskader i form af sygdomsbehandling, lukning af institution, genhusning, desinfektion og rengøring af inventar m.v. Forsikringsbranchen har oplyst¹², at rotteforekomst i villaer og etageejendomme i gennemsnit anretter skader for 16.000 – 20.000 kr. I Horsens Kommune vil 2.500 anmeldelser¹³ dermed svare til mindst ca. 13.750.000 - 16.250.000 kr. Erfaringerne peger på, at udgifterne på én skole kan være op til 14.000.000 kr.¹⁴ Miljøstyrelsen vurderer, at skader inklusive følgeskader kan udgøre flere hundrede millioner kr. årligt¹⁵, hvilket understreger vigtigheden af, at både forebyggelse og bekæmpelse af rotter skal prioriteres og gennemføres.

Ressourcer til den kommunale rottebekæmpelse

I Horsens Kommune varetages den praktiske rottebekæmpelse af Service & Beredskab (ca. 4,5 årsværk) mens de administrative opgaver og fastsættelse af de overordnede retningslinjer for bekæmpelsen varetages og udføres af Natur og Miljø (ca. 0,5 årsværk).

Horsens Kommune har i 2020 fået foretaget en ekstern gennemgang af de anvendte ressourcer på den kommunale praktiske rottebekæmpelse. Gennemgangen viser at der ikke er tilstrækkelige ressourcer til at foretage en effektiv bekæmpelse, idet den praktiske rottebekæmpelse generelt er meget overbelastet og at der ikke er tilstrækkelige ressourcer til gennemførelse af lovbestemte tiltag.

Kommunen er forpligtet til at levere en effektiv rottebekæmpelse. For at opnå en effektiv bekæmpelse af rotter kræves det, at rottebekæmperen ved det første besøg foretager en omhyggelig og tilbunds gående undersøgelse og finder årsagen til rottetilholdet, igangsætter bekæmpelse og forebyggelse i dialog med borgeren (vejledning om forebyggelse/"hjælp til selvhjælp"), vurderer den igangsatte bekæmpelse og forebyggelse på opfølgende besøg og løbende foretager fyldestgørende lovmæssig registrering. Hvor mange besøg der skal til på en ejendom, førend et rotteproblem er løst, afhænger af den konkrete situation, men mangelfuld forebyggelse eller bekæmpelse vil både forlænge bekæmpelsesforløbet og gøre det sværere at udrydde en rottebestand, ligesom det øger risikoen for tilbagevendende rotteproblemer. Dertil viser gennemgangen, at der er behov for at skærpe opmærksomheden på tilsynspligtige virksomheder.

Med den reviderede handlingsplan er der indarbejdet lovgivningsmæssige ændringer i forhold til forebyggelse og bekæmpelse generelt, herunder bekæmpelse i weekender

¹² Århus Stiftstidende, "Flere og flere skader efter rotter", 19. marts 2018

¹³ Det samlede antal anmeldelser i 2019 var ca. 2500. Det er formentlig ikke alle anmeldelser der anmeldes til forsikringssselskabet. På baggrund af opgjorte årsager til rotteforekomst er antallet af forsikringsrelaterede anmeldelser skønnet til ca. 25 %. Udgifterne til øvrige anmeldelser er skønnet til ca. 2.000 kr. pr. anmeldelse. Udgiftsniveauet vil dog formentlig være højere, da der ikke er taget højde for udgifter i relation til erhvervsvirksomheder, institutioner o.lign.

¹⁴ Tvmidtvest, "Rotter koster kassen", 14. november 2012

¹⁵ Miljøstyrelsen, "Notat om effekt, funktionalitet, anvendelighed og økonomi i forbindelse med opsætning af rottespærre i kloakker og stikledninger", 31. januar 2012

og helligdage, opsætning af rottespærrer og kloakbekæmpelse på private, regionale og statslige institutioner ligesom der også skal ske forebyggelse på kommunale institutioner og offentlige arealer. Dertil er der en række nødvendige forebyggende projekter samt tilsyn med både den kommunale og private rottebekæmpelse. Den praktiske rottebekæmpelse tilføres med handleplanen 1 årsværk.

Ovenstående gennemgang og reviderede tiltag medfører en afledt økonomi til den kommunale rottebekæmpelse og en stigning af rottegebyret. Den nuværende samlede indtægt er ca. 3,9 million, idet der opkræves et gebyr svarende til en andel af ejendomsværdien på 0,0535 promille eller 53,50 kr. pr. million i ejendomsværdi.

På baggrund af gennemgangen og den reviderede handlingsplan skal gebyret fra 2021 øges til 0,0696 promille af ejendomsværdien eller ca. 70 kr. pr. million kr. i ejendomsværdi. Hermed sikres en indtægt så området er i balance ultimo 2023.

I Boligaftalen fra maj 2017 indgår det, at staten skal overtage opkrævningen af kommunale ejendomsskatter i 2021. Sammen med ejendomsskatten opkræver kommunerne de såkaldte ejendomsbidrag, såsom gebyr for renovation, rottebekæmpelse og skorstensfejnning, gadefejning, digelag m.m. Det forventes, at kommunerne efter den statslige overtagelse af ejendomsskatten fortsat skal opkræve disse gebyrer.

Initiativer i 2020/21

I det følgende er fokusområdernes indsatsområder beskrevet med en række initiativer, der skal ses som succeskriterier.

Fokusområde 1: Effektiv rottebekæmpelse og god service

Fokusområdet understøttes af følgende indsatsområder.

- 🐭 Den administrative rottebekæmpelse
- 🐭 Den praktiske rottebekæmpelse

Fokusområdet indeholder følgende initiativer:

- 🐭 Initiativ 1: Tilsyn med den private rottebekæmpelse
- 🐭 Initiativ 2: Tilsyn på tilsynspligtige ejendomme
- 🐭 Initiativ 3: Opfølgning på weekend- og helligdagsbetjening
- 🐭 Initiativ 4: Opfølgning på digitalt anmeldelses- og sagsbehandlingssystem
- 🐭 Initiativ 5: Opdatering af kravspecifikation til den praktiske kommunale rottebekæmpelse
- 🐭 Initiativ 6: Kvalitetssikring af og tilsyn med den praktiske kommunale rottebekæmpelse
- 🐭 Initiativ 7: Øget viden om antikoagulant resistens og nye typer gift
- 🐭 Initiativ 8: Borgertilfredshedsundersøgelse

Initiativ 1: Tilsyn med den private rottebekæmpelse

Horsens Kommune fører tilsyn med den private rottebekæmpelse.

Horsens Kommune vil foretage stikprøvekontrol af både R1- og R2-autoriserede personer med henblik på at sikre, at de anvendte bekæmpelsesmetoder er i overensstemmelse med Miljøstyrelsens retningslinjer, den til enhver tid gældende lovgivning og handleplanens retningslinjer samt at der ikke er alvorlige fejl og mangler med henblik på rottesikring og renholdelse.

Ved utilstrækkelig bekæmpelse eller manglende overholdelse af de lovgivningsmæssige og kommunale krav kan den kommunale rottebekæmpelse overtage bekæmpelsen uden varsel.

Administrative opgaver i forbindelse med initiativ 1:

- 🐭 Tilsyn med lovgivningsbestemte indberetninger i "Rottehullet – til bekæmpelsesfirmaer", som skal anvendes til registrering og indberetning af rotte-data ved Danmarks Miljøportal (sikringsordninger og bekæmpelsesindsats)
- 🐭 Gennemføre besigtigelse af udvalgte ejendomme med privat bekæmpelse i samarbejde med den kommunale praktiske rottebekæmpelse
- 🐭 Håndhævelsesindsats, såfremt bekæmpelsesmetoderne ikke er overensstemmelse med Miljøstyrelsens retningslinjer og den til enhver tid gældende lovgivning samt den kommunale handlingsplan for forebyggelse og bekæmpelse af rotter. I tilfælde hvor det er relevant vil kommunen indberette overtrædelser af anvendelse af biocider til Landbrugsstyrelsen, jf. bestemmelserne om krydsoverensstemmelse.

Initiativ 2: Tilsyn på tilsynspligtige ejendomme

Tilsynspligtige ejendomme omfatter erhvervsjendomme med dyrehold, primærproduktion af fødevarer og foder til dyr, opbevaring af foderstoffer til dyr eller opbevaring af planteprodukter, som efterfølgende anvendes til produktion af fødevarer til mennesker. Såfremt særlige forhold nødvendiggøre regelmæssig undersøgelse for rotter kan Horsens Kommune udvide tilsynet med andre ejendomme. Der er en række ejendomme, som har tilbagevendende problemer med rotter. Der er typisk tale om ejendomme med let tilgængelig føde samt rod/skjulesteder for rotterne. Disse ejendomme vil blive omfattet af det fremtidige tilsyn for derigennem at minimere eksistensgrundlaget for rotterne.¹⁶

De tilsynspligtige ejendomme vil én gang om året i perioden oktober til og med februar modtage et tilsynsbesøg af den praktiske rottebekæmpelse.

---

¹⁶ Landbrugsavisen: "Kommune har succes med forsøg: Syv ud af 10 landbrugsejendomme er blevet rottefrie", 6. februar 2018

Hvis den praktiske rottebekæmpelse ikke træffer nogen hjemme, undersøges tilgængelige udendørsarealer for tegn på forekomst af rotter. Ved forekomst af rotter iværksættes bekæmpelse efter gældende regler. Konstateres ikke forekomst af rotter afleveres en skriftlig meddelelse om besøget sammen med en oplysning om, hvordan borgeren kan kontakte den kommunale rottebekæmpelse, hvis der opstår rottetilhold.

Hvis den praktiske rottebekæmpelse træffer nogen hjemme, undersøges ejendommen sammen med ejer, lejer eller dennes repræsentant for tegn på forekomst af rotter. Ved forekomst af rotter iværksættes bekæmpelse efter gældende regler. Konstateres ikke forekomst af rotter afleveres en skriftlig meddelelse om besøget sammen med en oplysning om, hvordan borgeren kan kontakte den kommunale rottebekæmpelse, hvis der opstår rottetilhold.

Hvis den praktiske rottebekæmpelse bliver opmærksom på u hensigtsmæssige forhold (manglende rottesikring og renholdelse) på ejendommen, som kan give eller har medført rottetilhold, vil ejer blive anmodet om at bringe disse forhold i orden.

Administrative opgaver i forbindelse med initiativ 2:

- 🐭 Der udarbejdes årligt (senest 1. september) en liste over, hvilke tilsynspligtige ejendomme, der er omfattet af tilsynet. Samtidig vurderes behovet for at udvide tilsynspligten til andre ejendomme med gentagne rotteproblemer.
- 🐭 Gennemføre besigtigelse af tilsynspligtige ejendomme i samarbejde med den praktiske rottebekæmpelse, såfremt dette findes nødvendigt.

Initiativ 3: Opfølgning på weekend- og helligdagsbetjening

Ved forekomst af rotter indendørs i beboelser, på fødevarer virksomheder og indendørs i bygninger på tilsynspligtige ejendomme, hvor rotters tilstedeværelse udgør en særlig sundhedsmæssig risiko, skal den praktiske rottebekæmpelse uden ugrundet ophold undersøge anmeldelsen og iværksætte bekæmpelse efter gældende regler. Dette har fra 1. januar 2019 også været gældende på weekender og helligdage.

Administrative opgaver i forbindelse med initiativ 3:

- 🐭 Opfølgning på gennemførte tilsyn med hensyn til korrekt identifikation af anmeldelsestype

Initiativ 4: Opfølgning på digitalt anmeldelses- og sagsbehandlingssystem

Der er lovgivningsmæssigt indført obligatorisk digital selvbetjening i forbindelse med anmeldelse af rotter. Det er af væsentlig samfundsmæssig interesse, at anmeldelsen gives. For så vidt angår anmeldelse af rotter er det væsentligt for bekæmpelsen, at kommunen handler, når kommunen bliver bekendt med forekomsten af rotter uanset om anmeldelsen sker digitalt eller ikke-digitalt. Horsens Kommune kan efter sagens karakter modtage anmeldelsen på anden måde end digitalt, hvis dette er hensigtsmæssigt. I den forbindelse bistår Den Digitale Hotline og administrationen borgerne i digital anmeldelse af rotteforekomst, når dette er relevant.

Den digitale anmeldelse sker i et it-system til håndtering af rottebekæmpelse. I systemet registreres hele arbejdsgangen fra anmeldelse over rottebekæmperens besøg til efterfølgende kontrol og nedtagning af gift, fælder og afslutning af sagen. It-systemet anvendes ligeledes til kommunens tilsyn med både kommunal og privat rottebekæmpelse.

Administrative opgaver i forbindelse med initiativ 4:

- 🐾 Søge til stadighed at optimere og effektivisere it-systemet til den digitale selvbetjeningsløsning til anmeldelse af rotteforekomst samt arbejdsgange

Initiativ 5: Opdatering af kravspecifikation til den praktiske kommunale rottebekæmpelse

Den administrative rottebekæmpelse har i 2017 udarbejdet en kravspecifikation til den praktiske rottebekæmpelse. Den administrative rottebekæmpelse vil udarbejde en opdateret kravspecifikation med fokus på kvaliteten i ydelsen, således at nye¹⁷ lovgivningsmæssige bekæmpelses- og forebyggelseskrav kan overholdes.

Administrative opgaver i forbindelse med initiativ 5:

- 🐾 Den administrative rottebekæmpelse vil påbegynde processen vedrørende udarbejde af kravspecifikation ultimo 2020

Initiativ 6: Kvalitetssikring af og tilsyn med den praktiske kommunale rottebekæmpelse

Den praktiske kommunale rottebekæmpelse varetages af Service & Beredskab. Den praktiske bekæmpelse skal foruden at leve op til de lovgivningsmæssige krav og vejledninger levere en rottebekæmpelse, som følger kravspecifikationen.

Den administrative rottebekæmpelse fører tilsyn med den praktiske rottebekæmpelse. Dette betyder bl.a. at tilsynet vil påse, at den kommunale praktiske rottebekæmpelse i tilfredsstillende omfang har implementeret Miljøstyrelsens vejledning til brug af antikoagulanter til bekæmpelse af rotter.

Administrative opgaver i forbindelse med initiativ 6:

- 🐾 Samkørsel med rottebekæmperne mindst én gang månedligt
- 🐾 Gennemføre tilsyn med kvaliteten af den kommunale praktiske rottebekæmpelses tilsyn på tilsynspligtige ejendomme
- 🐾 Sikring af korrekt implementering af lovgivningsmæssige krav og vejledninger ved opfølgning på den digitale registrering og indberetning i driftweb
- 🐾 Gennemførelse af minimum én årlig temadag for den kommunale praktiske rottebekæmpelse med et specifikt emne, som f.eks. 1. gangsbesøg, bygningsgennemgang, håndtering af forebyggelse på landbrugsejendomme,

---

¹⁷ En ny bekendtgørelse forventes at træde i kraft ultimo 2020.

vildtfodringspladser, havnearealer, genbrugspladser, deponeringsanlæg, fødevarer virksomheder, resistensstrategi osv.

- 🐭 Afholdelse af statusmøder med den kommunale praktiske rottebekæmpelse mindst to gange årligt (marts / september) med henblik på at sikre, at kvaliteten af kommunale rottebekæmpelse er tilfredsstillende
- 🐭 Den administrative rottebekæmpelse vil endvidere bistå den praktiske rottebekæmpelse ved besværlige sager, ligesom den praktiske rottebekæmpelse skal bestå den administrative bekæmpelse i håndhævelsessager og tilsyn med privat bekæmpelse.

Initiativ 7: Øget viden om antikoagulant resistens og nye typer gift

Horsens Kommune er et område, hvor der historisk set er konstateret antikoagulant resistens flere steder. Det betyder dog ikke, at der kun findes resistente rotter. Horsens Kommune har senest i 2018 undersøgt for resistens i kommunen, hvor der blev konstateret resistens over for en række af de anvendte gifte. Horsens Kommune vil fremadrettet løbende indsamle rotter til undersøgelse for resistens, herunder opfordre Miljøstyrelsen til at deltage i undersøgelserne. Med en øget viden om resistens vil Horsens Kommune i højere grad kunne vejlede med hensyn til brugen af gift og eventuelt i brugen af alternative bekæmpelsesmetoder i både den kommunale praktiske rottebekæmpelse og den private rottebekæmpelse.

Horsens Kommune og Miljøstyrelsen har medio 2020 indledt et samarbejde om at få praktiske erfaringer med anvendelse af en ny type rottegift (Cholecalciferol), der ikke er en antikoagulant.

Administrative opgaver i forbindelse med initiativ 7:

- 🐭 Øget opmærksomhed på registreringerne af anvendelsen af antikoagulanter
- 🐭 Indsamle viden om steder med mulige resistensproblemer baseret på observationer i den praktiske bekæmpelse
- 🐭 Indsamle viden om resistens i kommunen baseret på indsamling af rotter til undersøgelse for resistens og forskningsresultater – eventuelt i samarbejde med Miljøstyrelsen.
- 🐭 Undersøge egnede kommunikationskanaler til formidling af kommunens viden om resistens.
- 🐭 Indsamle viden og opnå praktiske erfaringer med anvendelse af Cholecalciferol i samarbejde med den praktiske kommunale bekæmpelse og Miljøstyrelsen

Initiativ 8: Borgertilfredshedsundersøgelse

Borgertilfredshedsundersøgelse er en måde at måle den leverede kvalitet af den kommunale rottebekæmpelse, herunder at undersøge om borgeren føler sig i trygge hænder. Horsens Kommune vil regelmæssigt (ca. hvert 2. år) gennemføre en tilfredshedsundersøgelse blandt de borgere og virksomheder, som har haft besøg af den kommunale rottebekæmpelse.

Administrative opgaver i forbindelse med initiativ 8:

- 🐭 Igangsættelse af borgertilfredsundersøgelse primo 2021

Fokusområde 2: Målrettet kommunikation og information

Fokusområdet understøttes af følgende indsatsområde:

- 🐭 Dialog med og vejledning af kommunens borgere om forebyggelse og bekæmpelse af rotter

Fokusområdet indeholder følgende initiativer:

- 🐭 Initiativ 9: Udarbejdelse af informationsmateriale
- 🐭 Initiativ 10: Opdatering af kommunens hjemmeside om rotter

Initiativ 9: Udarbejdelse af informationsmateriale

Fundamentet for en effektiv forebyggende indsats på rotteområdet er adfærdsændringer og byggeteknisk forebyggelse. Ændringer i adfærd kan være, at stoppe med at fodre fugle på en måde, hvor man samtidig fodrer rotter. Derudover kan kloakkernes og boligens forfatning have stor betydning for rottetilholdets omfang. At få udbedret eller udført den påkrævede byggetekniske forebyggelse er en langt billigere løsning end først at sætte ind med forebyggelse og bekæmpelse efter at der er konstateret rottetilhold.

Horsens Kommune har allerede en række vejledninger med gode råd, som vurderes relevant i forhold til de problemer, som opleves i den kommunale rottebekæmpelse. Derudover har Horsens Kommune i samarbejde med 8 andre kommuner udarbejdet en række animationsfilm om forebyggelse og bekæmpelse af rotter (www.rotteangreb.dk).

Administrative opgaver i forbindelse med initiativ 9:

- 🐭 Kortlægge årsager til rotteforekomst
- 🐭 Udarbejdelse af relevante informationsmaterialer, f.eks.:
  - Er det mus eller rotter, der er på spil?
  - Hjælp vi har fået rotter – hvordan beskytter vi os bedst imod smitte?
  - Fugle- og vildtfodring – hvordan undgår vi at fodre rotterne?
  - Rotter på landbrugsejendomme – staldtips til at undgå rotter
  - Kolonihaven/Haveforeninger – hvordan undgår vi rotter i vores fristed?

Informationsmaterialet vil i det omfang det er relevant blive udarbejdet i ørehøjde med borgerne (borgerinddragelse).

- 🐭 Sikre at den kommunale praktiske rottebekæmpelse medbringer relevant skriftligt materiale, som kan udleveres til borgeren, når bekæmperen foretager sine besøg. Materialerne kan endvidere husstandsomdeles, f.eks. i udvalgte geografiske områder, hvis dette er relevant.
- 🐭 Indarbejde sæsonnyheder for rotter i et årshjul, så informationen optræder på både www.horsens.dk og på kommunens Facebook, når denne er relevant.
- 🐭 Fortsat udbrede animationsfilmene om forebyggelse og bekæmpelse af rotter

- 🐾 Inddrage grundejerforeninger, bestyrelser o.lign. i forbindelse med information om forebyggende indsatser til borgere i områder med særlige udfordringer (borgerinddragelse).

Initiativ 10: Opdatering af kommunens hjemmeside om rotter

I forbindelse med udarbejdelse af informationsmateriale under initiativ 9 vil Horsens Kommune sikre, at hjemmesiden ligeledes opdateres med den relevante information om forebyggelse og bekæmpelse af rotter.

Administrative opgaver i forbindelse med initiativ 10:

- 🐾 Løbende opdatering af Horsens Kommunes hjemmeside med relevant information om forebyggelse og bekæmpelse af rotter.

Fokusområde 3: Forebyggelse og øget anvendelse af alternative bekæmpelsesmetoder

Fokusområdet understøttes af følgende indsatsområder:

- 🐾 Særlige forebyggende foranstaltninger
- 🐾 Alternative bekæmpelsesmetoder

Fokusområdet indeholder følgende initiativer:

- 🐾 Initiativ 11: Rottespærre på institutioner, skoler, plejehjem m.fl.
- 🐾 Initiativ 12: Samarbejde med Samn Forsyning Aps
- 🐾 Initiativ 13: Forebyggelse og sikring af kommunale institutioner og offentlige arealer m.m
- 🐾 Initiativ 14: Øget fokus på brug af fælder – som erstatning eller supplement til gift (teknologisk værksted)
- 🐾 Initiativ 15: Undersøgelse af brugen af rovfugle i den forebyggende rottebekæmpelse

Initiativ 11: Rottespærre på institutioner, skoler, plejehjem m.fl.

Horsens Kommune har opsat rottespærre på en række af kommunalt ejede institutioner, skoler og plejehjem. Med den seneste rottebekendtgørelse er denne opgave blevet udvidet, idet kommunen også skal tilbyde opsætning og drift af rottespærre på alle private, statslige og regionale institutioner, plejehjem og hospitaler.

Det er frivilligt at tage imod tilbuddet om opsætning af en rottespærre. Rottespærrene skal opsættes, hvor det er teknisk¹⁸ muligt senest 1. januar 2021, dog ikke hvis

---

¹⁸ Teknisk muligt dækker den situation, hvor en brønds forfatning og udformning, afløbsforhold, dimensionering m.v. ikke umiddelbart er til hinder for, at der kan opsættes en rottespærre. Viser det sig omvendt, at der f.eks. ikke på markedet findes en rottespærre, som kan sættes ind i en afløbsledning,

kloaksystemet på anden måde er rottesikret eller hvis opsætningen giver anledning til væsentlige driftsforstyrrelser. I forbindelse med en eventuel opsætning af en rottespærre bliver kloakledningen opstrøms for rottespærren undersøgt med henblik på at sikre, at den er fri for rotter. Konstaterer kommunen ved sin undersøgelse rotter, skal de bekæmpes. "Fri for rotter" betyder, at kommunen aktivt skal bekæmpe rotterne, indtil der ikke længere er rotteaktivitet i de pågældende kloakafsnit. Hvordan en sådan undersøgelse skal foretages vil afhænge af den konkrete situation, men den skal kunne afsløre tilstedeværelsen af eventuelle rotter opstrøms rottespærren. Det kan f.eks. ske ved at hænge ugiftige indikatorblokke ned eller ved at gennemføre en TV-inspektion. Gennemføres der en TV-inspektion vil den tillige afsløre, hvor der eventuelt måtte være fejl på kloaksystemet. Ved fund af fejl og/eller defekter vil den pågældende institution, skole eller lign. blive bedt om at få disse udbedret. Udbedring af defekter vil ske for institutionens, skolens eller lign. egen regning.

Når eventuel bekæmpelse er afsluttet og rottespærren er etableret er ansvaret for driften og vedligeholdelsen af den opsatte rottespærre kommunens.

Selvom rottespærre er effektive til at holde rotter ude af kloakafsnit, giver de ikke fuld sikkerhed. Derfor skal kommunen, når der er opsat rottespærre i kloakker på større ejendomme med jævne mellemrum observere i brøndene opstrøms rottespærre, for at sikre, at området fortsat er fri for rotter. Det kan f.eks. ske ved at ophænge ugiftige indikatorblokke i brøndene eller ved at kontrollere for rotteekskremer på brøndenes banketter. Konstateres der rotter i sådanne tilfælde, skal de bekæmpes.

Alle udgifter i forbindelse med undersøgelse af kloaksystem, bekæmpelse af rotter, opsætning, drift og vedligeholdelse afholdes af Horsens Kommune.

Administrative opgaver i forbindelse med initiativ 11:

- 🐾 Overblik over hvilke kommunale, regionale, statslige og private institutioner og lign. som skal have tilbud opsætning af rottespærre.
- 🐾 Undersøgelse af kloakforhold, evt. rottebekæmpelse, opsætning og vedligeholdelse af rottespærre
- 🐾 Udarbejde aftale om opsætning af rottespærre på regionale, statslige og private institutioner
- 🐾 Udarbejdelse af plan for løbende vedligeholdelse/undersøgelse for rotteforekomst.

Initiativ 12: Samarbejde med Samn Forsyning Aps

Horsens Kommune samarbejder med Samn Forsyning Aps, hvor der bl.a. er fokus på gensidig underretning om konstaterede problemer forvoldt af kloakrotter, områder med behov for kloakrottebekæmpelse eller akut udbedring af defekter på offentlig ledning. Samarbejdet om gensidig underretning kan være medvirkende til hurtig

---

fordi rottespærrens muffe og afløbsrørret ikke passer sammen, er en kommune således ikke forpligtet til at opsætte rottespærren.

indgriben fra både kommunen og forsyningsselskabet og dermed resultere i en begrænsning af kloakrelaterede rotteforekomster på jordoverfladen.

Kommunen er ikke forpligtet til at bekæmpe rotter nede i kloakken, men selv en systematisk kloakrottebekæmpelse vil ikke kunne afhjælpe de rotterelaterede rotteforekomster på jordoverfladen. Resultatet af kloakrottebekæmpelse er oftest beskedent og effekten kortvarig.

Det kan dog være hensigtsmæssigt at foretage midlertidig kloakrottebekæmpelse forud for større ledningsrenoveringer og dermed reducere antallet af kloakrelaterede rotteanmeldelser.

Administrative opgaver i forbindelse med initiativ 12:

- 🐭 Regelmæssige møder med Samn Forsyning Aps om drøftelse af rotter i forbindelse med kloakker

Initiativ 13: Forebyggelse og sikring af kommunale institutioner og offentlige arealer m.m.

Ved rotteforekomst på kommunale institutioner vil Horsens Kommune foretage en bygningsgennemgang af institutionen. En bygningsgennemgang er en inspektion af bygninger, tilhørende brønde¹⁹ og omkringliggende arealer med henblik på at identificere fejl og mangler i relation til forebyggelse af rotter.

Bygningsgennemgangens resultater skal dokumenteres i en rapport, der beskriver, hvilke områder, der er omfattet af gennemgangen. Eventuelle fejl og mangler i relation til rottesikring og renholdelse af ejendommen gradueres. Den udarbejdede rapport udleveres til Ejendomscentret med henblik på, at den påkrævede og nødvendige sikring og renholdelse gennemføres. I særlige tilfælde kan der opstilles sikring med monitoringsudstyr/intelligente fælder på kommunale institutioner.

Indsatsen på offentlige arealer er tiltænkt parker og anlæg, hvor der er mange besøgende som – specielt i vintermånederne – fodrer ænder og fugle med brød. Da ikke al føde når at blive spist kan der opstå problemer med rottetilhold. Bekæmpelse af rotterne besværliggøres på grund af den store mængde føde – ydermere kan der opstå sundhedsmæssige risici med rottetilhold i nærheden af borde/bænke og legepladser. Sikringen består i at foretage løbende kontrol af intelligente "skjulte" fælder til bekæmpelse af rotter, hvilket betyder at et evt. rottetilhold hurtigt kan konstateres og effektivt bekæmpes. Derudover kan der i perioder blive meddelt forbud mod fodring på offentlige arealer.

---

¹⁹ Gennemgangen omfatter ikke afløbsledningerne i jorden, men blot synlige fejl og mangler ved disse over jordoverfladen. Det kan f.eks. være en manglende rørmuffe på et tagedløb, et ituslået brønddæksel eller nedsunken asfalt eller fliser i forbindelse med et afløbssystem. Selvom en bygningsgennemgang med dens brønde og stikledninger således ikke umiddelbart omfatter en TV-inspektion, vil der altid skulle udføres f.eks. en røgprøve af et kloaksystem, hvis der er mistanke om kloakfejl på ejendommen.

Administrative opgaver i forbindelse med initiativ 13:

- 🐭 Udarbejdelse af bygningsgennemgangsrapport ved rotteforekomst på kommunale institutioner
- 🐭 Opsætning af intelligente fælder til monitoring/bekæmpelse af rottetilhold i samarbejde med den praktiske bekæmpelse.

Initiativ 14: Øget fokus på brug af fælder – som erstatning eller supplement til gift (teknologisk værksted)

De fleste godkendte rottegifte udgør ifølge EU's biocidforordning en såkaldt "uacceptabel risiko" ved brug. Når de alligevel kan godkendes, skyldes det, at der endnu ikke er udviklet andre alternative metoder til effektiv bekæmpelse af rotter. Horsens Kommune har derfor fokus på forebyggende foranstaltninger og afprøver alternative metoder med henblik på at begrænse brugen af kemiske bekæmpelsesmidler mest muligt. Brug af gift er dog i mange situationer stadigvæk effektiv at anvende og Horsens Kommune forventer ikke, at alternative og giftfrie bekæmpelsesmetoder helt kan erstatte anvendelsen af gift.

Horsens vil som en ny storby være i front med den teknologiske udvikling. Horsens Kommune er til rådighed som et åbent laboratorium, hvor fremtidens teknologi kan udvikles, og hvor løsninger på lokale og globale problemer kan findes. Virksomheder, iværksættere og studerende skal kunne komme til Horsens og møde en åben kommune, der giver konstruktiv medspil.

Horsens Kommune har i de seneste år deltaget i samarbejder med Kiratin A/S om Green Monitor (intelligent klapfælde), skraldespande med indbygget rottefælde, samt Intelligent City om Smart Trap (intelligent klapfælde) og indbygningsmoduler til skraldespande. Derudover også samarbejde med Sweco om udvikling/tilpasning af it-systemet driftweb til brug for digital administration af rotteområdet.

Derudover er Horsens Kommune faglig sparringspartner for Danmarks Miljøportal, Kommunernes Landsforening og Miljøstyrelsen for rottefaglige spørgsmål.

Administrative opgaver i forbindelse med initiativ 14:

- 🐭 Afprøvning af nye fælder til bekæmpelse af rotte på overfladen såvel som i kloakken, eventuelt i samarbejde med virksomheder, iværksættere m.fl.
- 🐭 Udarbejde oplysninger om samarbejder til brug for LinkedIn, når den er relevant
- 🐭 Deltage i udviklingsmøder med relevante samarbejdspartnere om rottefaglige spørgsmål.

Initiativ 15: Undersøgelse af brugen af rovfugle i den forebyggende rottebekæmpelse

Horsens Kommune har siden 2017 i samarbejde med Dansk Ornitologisk Forening opsat i alt 24 tårnfalkekasser og 34 natuglekasser som skal hjælpe Horsens Kommune til at bruge mindre gift i kampen mod rotterne. Flere steder er der fundet synlige beviser på, at rovfuglene bebor kasserne. I samarbejde med den lokale ornitologiske

forening vil kommunen undersøge i hvilket omfang rotterne udgør en del af rovfuglenes fødegrundlag.

Administrative opgaver i forbindelse med initiativ 15:

- Opfølgende undersøgelse til dokumentation for rovfugles fødegrundlag i samarbejde med Dansk Ornitologisk Forening.

Horsens Kommune
Rådhusvej 4
8700 Horsens

Telefon: 76 29 29 29
www.horsens.dk